

รายงานสำหรับผู้บริหาร
การประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์
การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

โดย ส่วนประเมินผล
สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์
กรมประชาสัมพันธ์
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สิงหาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ.....	2
บทคัดย่อ.....	3
Abstract.....	4
รายงานสำหรับผู้บริหาร.....	5
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	5
วัตถุประสงค์.....	7
ระเบียบวิธีวิจัย.....	7
ผลการประเมิน.....	9
ข้อวิจารณ์ผลการศึกษา.....	13
ข้อเสนอแนะ.....	16

บทคัดย่อ

โครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ดำเนินการโดยกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - พ.ศ. 2580) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่เป็นเป้าหมายสูงสุด การประเมินโครงการฯ เพื่อให้ทราบผลดำเนินการและแนวทางในการวางแผนดำเนินการต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ คือ การประเมินผลโครงการฯ ใน 7 ด้าน คือ 1) การเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 3) ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 4) ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 5) ความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม 6) การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และ 7) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมตามขั้นตอนและมาตรการที่ทางราชการกำหนด

ประชากร คือ ประชาชนอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เปิดรับสื่อของโครงการฯ กลุ่มตัวอย่างถูกเลือกด้วยวิธีบังเอิญจาก 5 พื้นที่คือ กรุงเทพมหานคร 241 คน ภาคเหนือ 214 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 212 คน ภาคกลาง 215 คน และภาคใต้ 209 คน รวมทั้งสิ้น 1,091 คน กระจายตามกลุ่มอายุ คือ กลุ่มเป้าหมายหลัก อายุ 26 - 50 ปี 622 คน กลุ่มเยาวชน อายุ 15 - 25 ปี 229 คน และกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป 240 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้ตอบเป็นผู้ตอบเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า 1) ช่องทางการเปิดรับสารสูงสุด คือ โทรทัศน์ (80.6%) วิทยุกระจายเสียง (77.6%) โซเชียลมีเดีย (67.0%) 2) อีก 6 ด้านของการดำเนินโครงการฯ พบว่าผลดำเนินการทุกด้านสูงเกินร้อยละ 80 โดยมีด้านการใช้ประโยชน์จากข่าวสารสูงสุด (87.6%) ต่ำที่สุดมี 2 ด้านคือ ความเชื่อมั่นในข่าวสารและการมีส่วนร่วมในการจัดการ (84.4%) 3) ข้อเสนอแนะเมื่อศึกษาผลการดำเนินการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ประชาชน อายุ 51 ปีขึ้นไป ประเมินตนเองในระดับสูงที่สุดในสามกลุ่มอายุ ในทั้งหมดเจ็ดด้าน ซึ่งแสดงถึงความพร้อมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเสนอแนะให้มุ่งเน้นการดำเนินการกับกลุ่มประชาชน อายุ 51 ปีขึ้นไป โดยมุ่งหวังให้กลุ่มนี้เป็นกลุ่มนำในพื้นที่ที่จะช่วยดึงความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่

Abstract

The Public Relations Project on Waste and Environment Management for the 2019 fiscal year (PRPWEM 2019) was implemented Department of Public Relations according to the 20 year Strategies Plan of Thailand (2018-2037) which its ultimate goal is enhancing the security of life and environment.

The main purpose of this research is to evaluate the PRPWEM 2019 according to 7 dimensions, 1) media exposure 2) perception of the project's information, 3) information understanding, 4) confidence on project's information, 5) confidence on project's policy, 6) application of information, and 7) involvement in the waste and environmental management activities.

Population was 15 years of age and above who exposed to the PRPWEM 2019. Sample was selected by accidental sampling technique from 5 areas total of 1,091; Bangkok Metropolitan, northern region, northeastern region, central region, and southern region. Samples were also proportionately selected by age groups as 1) 15 - 25 years: 229, (2) 26 - 50 years 622, and (3) 51 years and above: 240. Statistical analysis was analyzed by frequency, mean, and standard deviation.

Findings were as following: 1) highest exposure with the highest of 80.6% via television, 77.6% via radio broadcasting and 67.0% via social media. 2) the other 6 dimensions of the PRPWEM 2019 were rated high above 80%. The highest of 87.6% was the dimension of application of information. The lowest of 84.4% were both the dimensions of confidence on information and involvement in waste and environmental management activities. 3) recommendations: from an evaluation of PRPWEM 2019 according to age groups, 51 years and above self-rated the highest among these 3 groups on the other 6 dimensions which represented the most readiness for actions in the PRPWEM 2019. 30 recommendation was to emphasize the PRPWEM 2019 activities on this group as its high readiness which the hope for its potentials as a leading group to influence the other two groups' participation in the PRPWEM 2019.

รายงานสำหรับผู้บริหาร

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กล่าวเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2562 ที่ทำเนียบรัฐบาล เนื่องใน “วันปลอดถุงพลาสติกสากล 3 กรกฎาคม” แสดงความชื่นชมในความร่วมมือของภาคเอกชนและรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในช่วง 10 เดือนที่ผ่านมา สามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้ถึง 2,700 ตัน หรือ 1.5 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2561 - 2573 รัฐบาลมีแผนที่จะลด ละ เลิกการใช้ถุงพลาสติก โดย พ.ศ. 2565 พลาสติกที่จะลด ละ เลิก มีจำนวน 4 ชนิด คือ 1) ถุงพลาสติกที่มีความหนาน้อยกว่า 36 ไมครอน 2) กล่องโฟมใส่อาหาร 3) หลอดพลาสติก และ 4) แก้วพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง ทั้งนี้ รัฐบาลพยายามจะดำเนินการให้ได้เร็วกว่ากำหนด ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกฝ่าย (ไทยรัฐออนไลน์, 2562)

ความสำเร็จดังกล่าวข้างต้นเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกและสิ่งแวดล้อม ปัญหาขยะพลาสติกและสิ่งแวดล้อมเป็นวิกฤตของทั้งระดับโลกและระดับท้องถิ่น ดังเหตุการณ์ใกล้ตัว ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทย ที่มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร กล่าวถึงชะตากรรมสัตว์ทะเลไทยในวังวนของขยะพลาสติก ด้วยมีเหตุการณ์วาฬนาร์รองครีบสิ้นเกล็ดขึ้นบนหาดที่คลองนาทับ อำเภोजันงขลา ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2561 วาฬมีอาการอ่อนแรงใกล้ตาย ทีมแพทย์และเจ้าหน้าที่จากศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทยตอนกลางดำเนินการกู้ชีพและสอดท่อช่วยหายใจ จึงพบขยะพลาสติกในหลอดอาหาร ในที่สุดวาฬนาร์รองก็เสียชีวิต ในการชันสูตรซากวาฬพบขยะพลาสติก จำนวน 8 กิโลกรัม นับได้ 85 ชิ้นในส่วนต้นของกระเพาะอาหาร (มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร, 2562)

ปัญหาขยะในทะเลเป็นปัญหาร้ายแรง เนื่องจากขยะพลาสติกจากบกไหลสู่ทะเลจำนวนมาก เกิดขึ้นในทุกประเทศริมทะเล ขยะไหลไปตามแม่น้ำลำคลองลงสู่ทะเล กลายเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสัตว์ทะเล กลายเป็นแพขยะในทะเลลอยไปอย่างไร้ขอบเขต ทำลายสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในทะเล ดังข้อมูลจากฐานเศรษฐกิจ (2562) ระบุว่า ไทยติด Top 5 “ขยะในทะเลมากที่สุด” รวมทั้งองค์กรีนพีซ (องค์การกรีนพีซ, 2561) กล่าวถึงอันตรายของ “แพขยะในอ่าวไทย” ว่าเป็นเพียง “ยอดภูเขาน้ำแข็ง” ของวิกฤตขยะไทยที่สะท้อนว่าปัญหาขยะของไทยที่แท้จริงแล้วใหญ่หลวงมากมายนัก

จากปัญหาใกล้ตัวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้เกิดเป็นแรงขับให้เกิดความตื่นตัวของสังคมต่อภัยขยะพลาสติก ความตื่นตัวในภัยขยะพลาสติกกลายเป็นสากล ดังเห็นได้จากข้อมูลขององค์การอนุรักษ์ท้องทะเล (Ocean Conservancy) รายงาน “Stemming the Tide : Land-based strategies for a plastic free ocean” โดยเป็นงานร่วมกับ McKinsey Center for Business and Environment คาดการณ์ไว้ว่า ทุกปีจะมีขยะพลาสติกประมาณ 8 ล้านเมตริกตันไหลลงสู่ท้องทะเลทั่วโลกและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งไปกว่านั้น กว่าครึ่งของขยะพลาสติกที่รั่วไหลลงสู่ทะเลมาจาก 5 ประเทศหลัก คือ จีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และไทย (บางกอกบิสนิวส์, 2562)

ปัจจัยบวกระดับสูงที่สนับสนุนการแก้ไขปัญหาขยะและสิ่งแวดล้อมปรากฏขึ้นในการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย เมื่อเดือนมิถุนายน 2562 ธนาคารโลกมอบงบสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการอาเซียนว่าด้วยขยะทะเลภายใต้ “ปฏิญญากรุงเทพฯ” ในการประชุมครั้งนี้อีกด้วย (บางกอกบิสนิวส์, 2562)

ปฏิญญากรุงเทพฯ ที่ประเทศไทยเสนอในที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนและกรอบการปฏิบัติงานอาเซียนว่าด้วยขยะทะเล (ASEAN Framework of Action on Marine Debris) ได้รับการรับรองในที่ประชุมสุดยอดดังกล่าว (บางกอกบิสนิวส์, 2562)

ปัญหาขยะพลาสติกและสิ่งแวดล้อมที่เสนอมาข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาขยะที่กว้างขวาง ต้องการความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการลดและจัดให้ปลอดภัยดังกล่าว กรมประชาสัมพันธ์จึงจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ตามกรอบแผนงานบูรณาการพัฒนามืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและการจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 โครงการนี้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้วยการผลิตข้อมูลข่าวสารและนำเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ ในกำกับ ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อดิจิทัล ภายใต้กรอบแนวคิด “การสร้างจิตสำนึกและวินัยของคนในชาติ มุ่งสู่การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (การลดและคัดแยกขยะจากต้นทางตามแนวทางประชารัฐ หรือ 3 อาร์ ประชารัฐ) และสโลแกน “ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก”

โครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สอดคล้องกับฐานความคิดที่ว่า “การให้ความรู้ในการจัดการขยะนั้นเป็นกลยุทธ์ที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกจากประเทศที่มุ่งมั่นในการแสวงหาวิธีให้ความรู้ในการจัดการขยะแก่ประชาชนของตนเอง (Archardt, de Sao Predo Filho, Schalch, Manthey, and de Souza, 2018; Heidrich, and Harvey, 2018; Ariffin and Wan Yacoap, 2017)

ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการเปิดรับ รับรู้ข่าวสารเข้าใจในข่าวสาร จนเกิดความเชื่อมั่น และนำไปสู่การยอมรับและสู่การปฏิบัติในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมแล้ว การติดตาม (follow-up) ความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มหลักและกลุ่มรองยังเป็นขั้นตอนที่สำคัญเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในแง่ของสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินโครงการฯ และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงแนวทางการดำเนินโครงการฯ ในอนาคต ดังที่ Ariffin, Wan Yacoap (2017) ระบุถึงความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเผยแพร่และการถ่ายทอดความรู้ให้การประเมินครอบคลุมทั้งส่วนความรู้ (cognitive domain) ส่วนทัศนคติ (affective domain) และการปฏิบัติ (psychomotor domain)

ดังนั้น กรมประชาสัมพันธ์จึงจัดให้มีการประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อ การรับรู้ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อศึกษาการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
4. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
1) ด้านการบริหารจัดการขยะ 2) ด้านการจัดการมลพิษทางอากาศ และ 3) ด้านการพัฒนาและยกระดับเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศตามขั้นตอนและมาตรการที่ทางราชการกำหนด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็น ด้วยแบบสอบถาม จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,091 คน ได้แก่

1. กลุ่มเป้าหมายหลัก : ประชาชนอายุระหว่าง 26-50 ปี จำนวนรวม 622 คน คิดเป็นร้อยละ 57.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
2. กลุ่มเป้าหมายรอง 2 กลุ่มคือ
 - 2.1 เยาวชน อายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวนรวม 229 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 - 2.2 ประชาชน อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวนรวม 240 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้ตอบกรอกความคิดเห็นด้วยตัวเอง ที่คณะผู้วิจัยแจกและรอรับกลับทันทีเมื่อเสร็จ (self-administered which distributed and collected by researchers on site)

ส่วนประกอบของแบบสอบถาม มี 6 ตอน (ดูภาคผนวก)

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล (demographic data) จำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามให้เลือกตอบ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม มี 2 หัวข้อใหญ่ คือ การเปิดรับสื่อ จำนวน 6 ข้อ และการรับรู้ข่าวสาร จำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 scales

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในข่าวสารของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม จำนวน 9 ข้อ เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 scales

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในข่าวสารของการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม มี 2 หัวข้อใหญ่ คือ

- ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารในโครงการประชาสัมพันธ์การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 3 ข้อ

- ความเชื่อมั่นต่อนโยบายเกี่ยวกับการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 5 ข้อ

เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 scales

ตอนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ

เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 scales

ตอนที่ 6 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมตามขั้นตอนและมาตรการที่ทางราชการกำหนด จำนวน 3 ข้อ

เป็นคำถามให้เลือกตอบแบบประมาณค่า (rating scale) แบบ 5 scales

คุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับการยืนยันคุณภาพ ดังต่อไปนี้

ด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity)

เนื้อหาของแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงกับเอกสารเนื้อหาทางวิชาการที่ใช้ในโครงการฯ และผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านความเชื่อมั่น (reliability)

แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว จะถูกนำไปทดลอง / try-out กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง

วิธีหา reliability ของเครื่องมือ

- ใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา – Alpha coefficient ของ Cronbach เพื่อทดสอบความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของเครื่องมือ (Cronbach's Alpha = .948)

ขอบเขตด้านพื้นที่

ครอบคลุมพื้นที่ของกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ส่วนกลาง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร

สปข.1 ได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู

สปข.2 ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์

สปข.3 ได้แก่ จังหวัดลำพูน

สปข.4 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์

สปข.5 ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต

สปข.6 ได้แก่ จังหวัดตรัง

สปข.7 ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว

สปข.8 ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์
- ข้อมูลที่มีมาตรวัด (scale of measurement) ในระดับนามบัญญัติ (nominal) จะใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) สำหรับแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1
- ข้อมูลที่มีมาตรวัด (scale of measurement) ในระดับ interval scale จะใช้สถิติค่าเฉลี่ย (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สำหรับแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 - 6

ผลการประเมิน

1. เพศ ผู้ตอบส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.8
2. อายุ ผู้ตอบกลุ่มเป้าหมายหลักอายุ 26 - 50 ปี ประมาณร้อยละ 57.0 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 - 25 ปี ร้อยละ 21.0 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 22.0
3. การศึกษา ผู้ตอบส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า ร้อยละ 41.0 รองลงมา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 26.7 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 24.1 ตามลำดับ
4. อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 20.3 รองลงมาเป็นเกษตรกร ร้อยละ 18.8 และเป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 14.6 ตามลำดับ
5. ชนิดของสื่อที่เข้าถึง ห้าอันดับแรก คือ

อันดับที่ 1	วิทยุกระจายเสียง	ร้อยละ 83.2
อันดับที่ 2	โทรทัศน์	ร้อยละ 78.1
อันดับที่ 3	เฟซบุ๊ก (facebook)	ร้อยละ 52.4
อันดับที่ 4	ป้ายประชาสัมพันธ์	ร้อยละ 52.1
อันดับที่ 5	หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	ร้อยละ 44.3
6. ผลการดำเนินโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบจำนวนร้อยละของทุกด้านสูงกว่าร้อยละ 80 (ยกเว้นช่องทางเปิดรับข่าวสาร)

ผลการดำเนินโครงการฯ ที่มีจำนวนร้อยละสูงสุดและรองลงมาคือ		
อันดับที่ 1	ด้านการใช้ประโยชน์จากข่าวสาร	ร้อยละ 87.6
อันดับที่ 2	ด้านความเข้าใจในข่าวสาร	ร้อยละ 86.8
อันดับที่ 3	ด้านการรับรู้ข่าวสาร	ร้อยละ 86.4
อันดับที่ 4	ด้านความเชื่อมั่นในนโยบาย	ร้อยละ 86.0
อันดับที่ 5	ด้านความเชื่อมั่นในข่าวสาร	ร้อยละ 84.4
อันดับที่ 5	ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการ	ร้อยละ 84.4
อันดับที่ 7	ด้านการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ 75.0
โดย	- สื่อโทรทัศน์ : ช่องทางเปิดรับ	ร้อยละ 80.6
	- สื่อวิทยุกระจายเสียง : ช่องทางเปิดรับ	ร้อยละ 77.6
	- สื่อโซเชียลมีเดีย	ร้อยละ 67.0

ภาพรวมของผลการดำเนินโครงการฯ ของผู้ตอบทั้งหมด

ผลการดำเนินโครงการฯ จากผู้ตอบทุกคน จำนวน 1,091 คน ในด้านต่างๆ พบว่าเกือบทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50) ยกเว้น ด้านสื่อโซเชียลมีเดียเพียงด้านเดียว ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

เมื่อพิจารณาคำร้อยละที่ปรับจากค่าเฉลี่ย พบว่า ผลการดำเนินโครงการฯ ในด้านที่แสดงถึงผลสำเร็จในการดำเนินโครงการฯ อันประกอบด้วย 1) การรับรู้ข่าวสาร 2) ความเข้าใจในข่าวสาร 3) ความเชื่อมั่นในข่าวสาร 4) ความเชื่อมั่นในนโยบาย 5) การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร และ 6) การมีส่วนร่วมในการจัดการฯ มีผลการดำเนินโครงการฯ สูงกว่าร้อยละ 80 ทุกด้าน ส่วนช่องทางการเปิดรับข่าวสารนั้น แสดงความชอบ/ความถนัดในการเปิดรับสาร ซึ่งเป็นปัจเจกบุคคล

ตารางร้อยละของผลการดำเนินโครงการฯ ในด้านต่างๆ ของผู้ตอบทุกคน

ด้านการดำเนินโครงการฯ	ผลการดำเนินโครงการฯ (n = 1,091)	
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
- ช่องทางการเปิดรับข่าวสาร	3.75	75.0
• สื่อวิทยุกระจายเสียง	3.88	77.6
• สื่อโทรทัศน์	4.03	80.6*
• สื่อโซเชียลมีเดีย	3.35	67.0
- การรับรู้ข่าวสาร	4.32	86.4*
- ความเข้าใจในข่าวสาร	4.34	86.8*
- ความเชื่อมั่น		
• ในข่าวสาร	4.22	84.4*
• ในนโยบาย	4.30	86.0*
- การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร	4.38	87.6*
- การมีส่วนร่วมในการจัดการ	4.22	84.4*

* จำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลการศึกษาทั้ง 7 ด้านของการประเมินโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

กลุ่มเป้าหมายหลักและกลุ่มเป้าหมายรอง แยกตามกลุ่มอายุ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

อันดับที่ 1 ด้านการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ร้อยละ 87.6 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 87.6 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 86.4 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 89.0

อันดับที่ 2 ด้านความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 86.8 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 86.4 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 86.6 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 87.8

อันดับที่ 3 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 86.4 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 86.4 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 85.6 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 87.0

อันดับที่ 4 ด้านความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 86.0 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 85.2 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 85.6 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 87.6

อันดับที่ 5 ด้านความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 84.4 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 83.8 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 84.0 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 86.0

อันดับที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 84.4 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 84.2 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 82.2 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 87.0

อันดับที่ 7 ด้านการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 75.0 โดยกลุ่มเป้าหมายหลัก ร้อยละ 76.0 กลุ่มเป้าหมายรองอายุ 15 – 25 ปี ร้อยละ 78.6 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 69.8

ในภาพรวม พบว่า ผลการศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการประเมินสูงสุด และรองลงมาตามลำดับ ดังนี้

- อันดับที่ 1 ด้านการนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.22$) คิดเป็นร้อยละ 87.6
- อันดับที่ 2 ด้านความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.34$) คิดเป็นร้อยละ 86.8
- อันดับที่ 3 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.32$) คิดเป็นร้อยละ 86.4
- อันดับที่ 4 ด้านความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.29$) คิดเป็นร้อยละ 86.0

- อันดับที่ 5 ด้านความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.22$) คิดเป็นร้อยละ 84.4
- อันดับที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 4.22$) คิดเป็นร้อยละ 84.4
- อันดับที่ 6 ช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ ($\bar{x} = 4.02$) คิดเป็นร้อยละ 80.6
- อันดับที่ 7 ช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางสื่อวิทยุกระจายเสียง ($\bar{x} = 3.88$) คิดเป็นร้อยละ 77.6
- อันดับที่ 8 ช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางสื่อโซเชียลมีเดีย ($\bar{x} = 3.37$) คิดเป็นร้อยละ 67.0

ตารางร้อยละของผลการประเมินทั้งหมด

ประเด็นในการประเมิน	รวมทั้งหมด (n = 1,091)	กลุ่มเป้าหมายหลัก (n = 622)	กลุ่มเป้าหมายรอง		
			รวม (n = 469)	อายุ 15 - 25 ปี (n = 229)	อายุ 51 ปีขึ้นไป (n = 240)
● การเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร	75.0	76.0	74.1	78.6	69.8
● การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	86.4	86.4	86.3	85.6	87.0
● ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	86.8	86.4	87.2	86.6	87.8
● ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	84.4	83.8	85.0	84.0	86.0
● ความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	86.0	85.2	86.6	85.6	87.6
● การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ในชีวิตประจำวัน	87.6	87.6	87.7	86.4	89.0
● การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	84.4	84.2	84.7	82.2	87.0

ข้อวิจารณ์ผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ มีข้อวิจารณ์ ดังต่อไปนี้

1. เพศของผู้ตอบ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบเป็นหญิงมากกว่าชาย (69.8 : 30.2) ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาการประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 (กรมประชาสัมพันธ์ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2561) ที่ผู้ตอบเป็นหญิงมากกว่าชาย (63.5 : 36.5)

2. อายุของผู้ตอบ

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายหลักอายุ 26 – 50 ปี 622 คน กลุ่มเยาวชนอายุ 15 – 25 ปี 229 คน และกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป 240 คน (57.0 : 21.0 : 22.0) ใกล้เคียงกับการกำหนดของส่วนประเมินผล สำนักพัฒนานโยบายและแผนการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ที่กำหนดไว้ (60 : 20 : 20)

3. ชนิดของสื่อที่เข้าถึง

ผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ครั้งนี้ พบว่า สื่อห้าชนิดสูงสุด ยังคงเป็นสื่อชุดเดิมเหมือนผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 คือ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	
1. โทรทัศน์	74.9%	1. วิทยุกระจายเสียง	83.2%
2. วิทยุกระจายเสียง	70.3%	2. โทรทัศน์	78.1%
3. ป้ายประชาสัมพันธ์	48.9%	3. เฟซบุ๊ก (facebook)	52.4%
4. หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	48.3%	4. ป้ายประชาสัมพันธ์	52.1%
5. เฟซบุ๊ก (facebook)	36.1%	5. หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	44.3%

ข้อสังเกตจากผลการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 นี้ วิทยุกระจายเสียงเปลี่ยนมาเป็นอันดับที่หนึ่ง ด้วยจำนวนร้อยละสูงถึง 83.2 ซึ่งมากกว่าผลการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ถึงร้อยละ 13.1 ส่วนโทรทัศน์ เลื่อนลำดับลงมาเป็นอันดับที่สอง รองจากวิทยุกระจายเสียง แต่จำนวนร้อยละเพิ่มสูงขึ้นจากผลการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

เฟซบุ๊ก (facebook) ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น เปลี่ยนอันดับสูงขึ้น เป็นอันดับที่สาม แทนหอกระจายข่าว/เสียงตามสายและป้ายประชาสัมพันธ์ ข้อสังเกตจำนวนร้อยละเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 16.3 แต่หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย ยังคงรักษาจำนวนผู้เข้าถึงใกล้เคียงกันระหว่างผลการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 แม้อันดับลดลงเป็นอันดับที่ห้า

ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นอันดับที่สี่ จำนวนร้อยละผู้เข้าถึง ยังคงใกล้เคียงกันคือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ร้อยละ 52.1 ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ร้อยละ 48.9

4. ข้อวิจารณ์ผลการประเมินเชิงเปรียบเทียบระหว่างผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบว่า

ด้านการดำเนินโครงการฯ	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
- ช่องทางการเปิดรับข่าวสาร	64.8	75.0
● สื่อวิทยุกระจายเสียง	62.6	77.6
● สื่อโทรทัศน์	67.8	80.6
● สื่อโซเชียลมีเดีย	67.8	67.0
- การรับรู้ข่าวสาร	77.0	86.4
- ความเข้าใจในข่าวสาร	80.8	86.8
- ความเชื่อมั่น		
● ในข่าวสาร	79.6	84.4
● ในนโยบาย	80.0	86.0
- การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร	82.0	87.6
- การมีส่วนร่วมในการจัดการ	77.6	84.4

ผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เมื่อเทียบกับผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 พบว่า จำนวนร้อยละของผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เพิ่มสูงมากกว่าผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในทุกด้าน ยกเว้น การรับสารผ่านสื่อโซเชียลมีเดียยังคงใกล้เคียง คือ ร้อยละ 67 โดยประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 นี้ สื่อของกรมประชาสัมพันธ์ทุกด้านมีบทบาทสูง ในการนำเสนอประเด็นร้อนทางการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม และสื่ออื่น ๆ มีการนำเสนอข่าวสารในประเด็นเดียวกัน อาทิ การเสียชีวิตของปลาวาฬในประเทศไทยด้วยถุงพลาสติก (ปัทิตตา สรสิทธิ์, 2561) การที่ประเทศไทยเป็นประธานประเทศในกลุ่มอาเซียนจัดการประชุมในประเทศไทยที่สำคัญ ประเด็นขยะพลาสติกทั้งบนบกและในทะเลถูกจัดเป็นประเด็นใหญ่ร่วมกันทุกประเทศ ในกลุ่มอาเซียน (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม, 2562) นายกรัฐมนตรีกล่าวถึงปัญหาขยะพลาสติกและสิ่งแวดล้อมบ่อยครั้ง (มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2561) ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 ที่รุนแรงช่วงเวลาหนึ่ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2562)

5. ข้อวิจารณ์ผลการประเมินเชิงเปรียบเทียบตามกลุ่มอายุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

จากผลการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 แสดงผลการดำเนินโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบประเด็นที่น่าสนใจหลายประเด็น ดังต่อไปนี้

ด้านการดำเนินโครงการฯ	ผลการดำเนินโครงการฯ					
	ค่าเฉลี่ย			ร้อยละ		
	26 - 50 ปี	15 - 25 ปี	51 ปีขึ้นไป	26 - 50 ปี	15 - 25 ปี	51 ปีขึ้นไป
- ช่องทางการเปิดรับข่าวสาร						
• สื่อวิทยุกระจายเสียง	3.90	3.76	3.96	78.0	75.2	79.2
• สื่อโทรทัศน์	4.03	4.06	3.94	80.6*	81.2*	78.8
• สื่อโซเชียลมีเดีย	3.47	3.97	2.56	69.4	79.4	51.2
- การรับรู้ข่าวสาร	4.32	4.28	4.35	86.4*	85.6*	87.0*
- ความเข้าใจในข่าวสาร	4.32	4.33	4.39	86.4*	86.6*	87.8*
- ความเชื่อมั่น						
• ในข่าวสาร	4.19	4.20	4.30	83.8*	84.0*	86.0*
• ในนโยบาย	4.26	4.28	4.38	85.2*	85.6*	87.6*
- การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร	4.38	4.32	4.45	87.6*	86.4*	89.0*
- การมีส่วนร่วมในการจัดการ	4.21	4.11	4.35	84.2*	82.2*	87.0*

* จำนวนร้อยละ 80 ขึ้นไป

1) เมื่อพิจารณาช่องทางการเปิดรับข่าวสารตามชนิดสื่อ พบว่า สื่อโทรทัศน์เป็นสื่ออันดับแรก ของทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไปที่สื่อวิทยุกระจายเสียงมีจำนวนร้อยละของผู้เปิดรับมากกว่า สื่อโทรทัศน์เล็กน้อยเพียงร้อยละ 0.4 (ร้อยละ 79.2/78.8)

2) เมื่อพิจารณาสื่อโซเชียลมีเดีย พบว่า เป็นสื่อที่มีจำนวนร้อยละของผู้เปิดรับลำดับสุดท้าย ในสื่อสามชนิด ยกเว้น กลุ่มอายุ 15-25 ปี มีจำนวนร้อยละของผู้เปิดรับสูงเกือบถึงร้อยละ 79.4

ข้อสังเกตที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ กลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป เปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ โซเชียลมีเดียต่ำสุดเพียงร้อยละ 51.2 ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของช่วงวัยอายุ หรือ generation ที่สะท้อนได้เด่นชัด (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559)

3) เมื่อพิจารณารายด้านตามกลุ่มอายุ ประเด็นที่น่าสนใจ พบว่า จำนวนร้อยละของผลการ ดำเนินงานทุกด้าน (ยกเว้นช่องทางการเปิดรับข่าวสาร) ของกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไปนั้นสูงที่สุด เมื่อเทียบกับ อีก 2 กลุ่มอายุที่เหลือ

ข้อสังเกตอาจเป็นเพราะกลุ่มอายุ 51 ปีขึ้นไป ประกอบด้วย ผู้สูงอายุจำนวนมาก ผู้สูงอายุ เหล่านี้มีบทบาทโดดเด่น กระจุกหรือล้นในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมของสังคมระดับหมู่บ้าน ตำบล ตามลักษณะความเป็นสังคมไทยชนบทที่ดั้งเดิม (ระวีวรรณ ทรัพย์อิน และญาติินี เคารพ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษานิตของสื่อที่เข้าถึง (ในตารางที่ 5) ที่พบว่า 5 อันดับแรก คือ

อันดับที่ 1	วิทยุกระจายเสียง	ร้อยละ 83.2
อันดับที่ 2	โทรทัศน์	ร้อยละ 78.1
อันดับที่ 3	เฟซบุ๊ก (facebook)	ร้อยละ 52.4
อันดับที่ 4	ป้ายประชาสัมพันธ์	ร้อยละ 52.1
อันดับที่ 5	หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	ร้อยละ 44.3

มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่สามารถใช้ประโยชน์สื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ถึงร้อยละ 83.2 เมื่อผสมผสานกับสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อีก ร้อยละ 78.1 น่าจะมีประโยชน์ที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ซ้ำ ๆ หลายครั้ง โดยสื่อสองชนิดนี้ การที่บุคคลเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารซ้ำหลายครั้ง จะทำให้เกิดการรับรู้และยอมรับอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เมื่อเพิ่มช่องทางสื่อสารเพิ่มอีกโดยป้ายประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้อีก ร้อยละ 52.1 ซึ่งเป็นการเสริมแรงการรับรู้อีกทางหนึ่งร่วมกับสื่อหอกระจายข่าว/เสียงตามสายในหมู่บ้านที่เข้าถึงบุคคลเป้าหมายอีกร้อยละ 44.3

นอกจากนี้ สื่อเฟซบุ๊ก (facebook) ที่เข้าถึงได้ร้อยละ 52.4 เป็นสื่อที่น่าสนใจที่จะเพิ่มการเข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้ทุกช่วงเวลา ทุกสถานที่ที่บุคคลเลือกจะเปิดรับ น่าจะเป็นสื่อที่น่าสนใจที่จะบริหารจัดการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น จึงควรมีการสำรวจการรับฟัง รับชมรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ และเฟซบุ๊กของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางกลยุทธ์ด้านรายการของกรมประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับภารกิจ เนื้อหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. จากตารางที่ 14 ที่แสดงผลการดำเนินโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า สื่อโทรทัศน์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลัก (อายุ 26 - 50 ปี) ได้สูงที่สุด ในสามช่องทางการเปิดรับสาร (ร้อยละ 80.6) และสูงสุดเช่นกันในกลุ่มเป้าหมายรองที่เป็นเยาวชน (อายุ 15 - 25 ปี) (ร้อยละ 81.2)

สื่อโซเชี่ยลมีเดียเป็นช่องทางที่เปิดรับต่ำที่สุดในสามช่องทางของบุคคลเป้าหมายหลัก (อายุ 26 - 50 ปี) และประชาชนที่อายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 69.4 และ 51.2 ตามลำดับ) แต่สูงมากในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 25 ปี คือ ถึงร้อยละ 79.4

จากข้อสังเกต 2 ประการข้างต้นน่าจะได้อัปเดตในการเลือกชนิดข้อมูลข่าวสาร หรือรูปแบบของข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับกลุ่มอายุผู้รับสาร กรณีสื่อเฟซบุ๊ก (facebook) ที่เข้าถึงหรือการเปิดรับสูงในกลุ่มเยาวชนที่อายุ 15 - 25 ปี

ส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์นั้นบุคคลทุกกลุ่มอายุเปิดรับสูง ชนิดเนื้อหา และรูปแบบของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอสามารถอยู่ในรสนิยมของทุกกลุ่มอายุได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้น ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาของแต่ละสื่อที่แต่ละกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการต่อไป

3. จากตารางที่ 14 ที่แสดงผลการดำเนินโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ใน 6 ด้านการดำเนินโครงการฯ ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข่าวสาร 2) ความเข้าใจในข่าวสาร 3) ความเชื่อมั่นในข่าวสาร 4) ความเชื่อมั่นในนโยบาย 5) การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร และ 6) การมีส่วนร่วม นั้น กลุ่มประชาชน

ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปประเมินตนเองในระดับสูงสุดมากกว่าอีกสองกลุ่มอายุ แม้จะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ก็น่าสนใจที่แสดงว่ากลุ่มประชาชนอายุ 51 ปีขึ้นไปมีการเปิดรับข่าวสารและยอมรับข่าวสารไปปฏิบัติเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น อาจเป็นช่องทางที่จะประเมินโครงการฯ มุ่งเน้นกับกลุ่มนี้มากขึ้นตอบสนองการเปิดรับและยอมรับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

1. กรมประชาสัมพันธ์ มีทั้งสื่อมวลชน สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อโทรทัศน์ สื่อบุคคล และสื่อใหม่ ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อสาธารณะ สามารถเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ การผลิตสารจึงต้องสอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยปราศจากผลประโยชน์ โดยได้รับงบประมาณจากภาครัฐและต้องผลิตรายการที่มีคุณภาพ และควรจะมีเสรีภาพในการผลิตรายการ ด้วยความเป็นสื่อของรัฐ ย่อมต้องรองรับงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงาน พื้นที่สื่อในการนำเสนอเนื้อหาที่มีอยู่อย่างจำกัด ย่อมทำให้การประชาสัมพันธ์หลายเรื่องไม่สามารถมีพื้นที่ได้เต็มเวลา แม้ว่าผลการประเมินการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จะมีผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ แต่ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เกิดช่องทางการสื่อสารมากมายและเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ จึงเห็นสมควรให้กรมประชาสัมพันธ์ขยายช่องทางในการสื่อสารที่นอกเหนือจากสื่อที่กรมประชาสัมพันธ์มีอยู่

สถานที่หรือหน่วยงานที่มีศักยภาพในการเผยแพร่รายการของโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

- 1) เสียงตามสายของโรงเรียน
- 2) เสียงตามสายขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) เสียงตามสาย หรือโทรทัศน์วงจรปิดของโรงพยาบาลทุกระดับ
- 4) การประชุมสมาชิกชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลในกิจการงานต่าง ๆ
- 5) สถานีวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ วิทยุชุมชนและวิทยุเพื่อบริการธุรกิจ ซึ่งต่างต้องมี

สัดส่วนรายการข่าวสารความรู้ตามเกณฑ์ที่ กสทช. กำหนด

2. รายการวิทยุกระจายเสียงเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ควรมิชื่อของรายการเฉพาะ ไม่ใช่ชื่อรายการบันทึกสถานการณ์ เพื่อให้รายการเป็นที่จดจำของผู้ฟัง

3. รายการวิทยุกระจายเสียง หรือรายการโทรทัศน์ ควรวางกลยุทธ์รายการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรายการ การขยายกลุ่มผู้ฟังรายการและการผลิตรายการ ควรคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกันทางลักษณะทางประชากร ซึ่งอาจได้มาจากการสำรวจผู้ฟังอย่างเป็นทางการ รวมทั้งความยาวของรายการไม่จำเป็นต้องยาวมากนัก แต่ให้มีความถี่ในการออกอากาศผู้ฟังอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4. การใช้สื่อใหม่ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ควรนำเสนอด้วยรูปแบบและเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย เช่น การใช้ Influencer ในการนำเสนอรายการ หรือสปอตประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

4. จากผลการศึกษาชนิดของสื่อที่เข้าถึง (ในตารางที่ 5) ที่พบว่า 5 อันดับแรก คือ

อันดับที่ 1	วิทยุกระจายเสียง	ร้อยละ 83.2
อันดับที่ 2	โทรทัศน์	ร้อยละ 78.1
อันดับที่ 3	เฟซบุ๊ก (facebook)	ร้อยละ 52.4
อันดับที่ 4	ป้ายประชาสัมพันธ์	ร้อยละ 52.1
อันดับที่ 5	หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	ร้อยละ 44.3

มีประเด็นที่น่าสนใจ ที่สามารถใช้ประโยชน์สื่อวิทยุกระจายเสียง เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ถึงร้อยละ 83.2 เมื่อผสมผสานกับสื่อโทรทัศน์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อีก ร้อยละ 78.1 น่าจะมีประโยชน์ที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ซ้ำ ๆ หลายครั้ง โดยสื่อสองชนิดนี้ การที่บุคคลเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารซ้ำหลายครั้ง จะทำให้เกิดการรับรู้และยอมรับอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เมื่อเพิ่มช่องทางสื่อสารเพิ่มอีกโดยป้ายประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้อีก ร้อยละ 52.1 ซึ่งเป็นการเสริมแรงการรับรู้อีกทางหนึ่งร่วมกับสื่อหอกระจายข่าว/เสียงตามสายในหมู่บ้านที่เข้าถึงบุคคลเป้าหมายอีกร้อยละ 44.3

นอกจากนี้ สื่อเฟซบุ๊ก (facebook) ที่เข้าถึงได้ร้อยละ 52.4 เป็นสื่อที่น่าสนใจที่จะเพิ่มการเข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้ทุกช่วงเวลา ทุกสถานที่ที่บุคคลเลือกจะเปิดรับ น่าจะเป็นสื่อที่น่าสนใจที่จะบริหารจัดการการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น จึงควรมีการสำรวจการรับฟัง รับชมรายการของสถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์ และเฟซบุ๊กของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางกลยุทธ์ด้านรายการของกรมประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับภารกิจ เนื้อหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. จากตารางที่ 14 ที่แสดงผลการดำเนินโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า สื่อโทรทัศน์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลัก (อายุ 26 - 50 ปี) ได้สูงที่สุดในสามช่องทางการเปิดรับสาร (ร้อยละ 80.6) และสูงสุดเช่นกันในกลุ่มเป้าหมายรองที่เป็นเยาวชน (อายุ 15 - 25 ปี) (ร้อยละ 81.2)

สื่อโซเชี่ยลมีเดียเป็นช่องทางที่เปิดรับต่ำที่สุดในสามช่องทางของบุคคลเป้าหมายหลัก (อายุ 26 - 50 ปี) และประชาชนที่อายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 69.4 และ 51.2 ตามลำดับ) แต่สูงมากในกลุ่มเยาวชนอายุ 15 - 25 ปี คือ ถึงร้อยละ 79.4

จากข้อสังเกต 2 ประการข้างต้นน่าจะได้อะไรคิดในการเลือกชนิดข้อมูลข่าวสาร หรือรูปแบบของข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับกลุ่มอายุผู้รับสาร กรณีสื่อเฟซบุ๊ก (facebook) ที่เข้าถึงหรือการเปิดรับสูงในกลุ่มเยาวชนที่อายุ 15 - 25 ปี

ส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์นั้นบุคคลทุกกลุ่มอายุเปิดรับสูง ชนิดเนื้อหา และรูปแบบของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอสามารถอยู่ในรสนิยมของทุกกลุ่มอายุได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้น ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาของแต่ละสื่อที่แต่ละกลุ่มเป้าหมายมีความต้องการต่อไป

6. จากตารางที่ 14 ที่แสดงผลการดำเนินโครงการฯ จำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า ใน 6 ด้านการดำเนินโครงการฯ ประกอบด้วย 1) การรับรู้ข่าวสาร 2) ความเข้าใจในข่าวสาร 3) ความเชื่อมั่นในข่าวสาร 4) ความเชื่อมั่นในนโยบาย 5) การใช้ประโยชน์จากข่าวสาร และ 6) การมีส่วนร่วม นั้น กลุ่มประชาชน

ที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไปประเมินตนเองในระดับสูงสุดมากกว่าอีกสองกลุ่มอายุ แม้จะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ก็น่าสนใจที่แสดงว่ากลุ่มประชาชนอายุ 51 ปีขึ้นไปมีการเปิดรับข่าวสารและยอมรับข่าวสารไปปฏิบัติเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น อาจเป็นช่องทางที่จะประเมินโครงการฯ มุ่งเน้นกับกลุ่มนี้มากขึ้นตอบสนองการเปิดรับและยอมรับมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

ผลการประเมินประสิทธิผลของโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 พบว่า

- การเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของโครงการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 75.0 (ไม่มีเกณฑ์เปรียบเทียบ)
- การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 86.4 เกณฑ์ร้อยละ 80.0 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 6.4 ผ่านเกณฑ์
- ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 86.8 เกณฑ์ร้อยละ 78.0 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 8.8 ผ่านเกณฑ์
- ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 84.4 เกณฑ์ร้อยละ 74 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 10.4 ผ่านเกณฑ์
- ความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 86.0 (ไม่มีเกณฑ์เปรียบเทียบ)
- การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ผลการประเมินร้อยละ 87.6 เกณฑ์ร้อยละ 70 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 17.6 ผ่านเกณฑ์
- การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินร้อยละ 84.4 เกณฑ์ร้อยละ 65.0 สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 19.4 ผ่านเกณฑ์

ผลประเมินประสิทธิผลของโครงการฯ

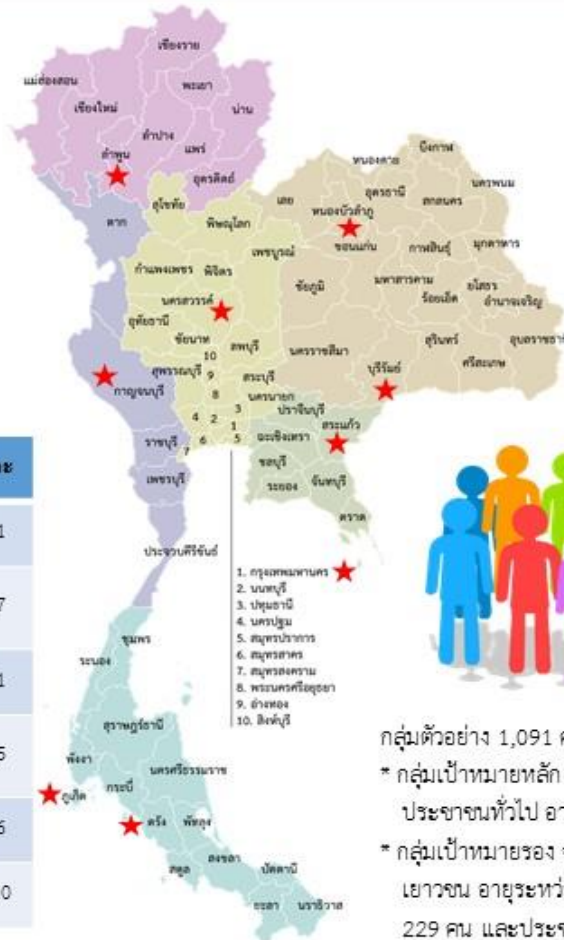
ประสิทธิผลของโครงการฯ	ผลการประเมิน (ร้อยละ)	เกณฑ์ (ร้อยละ)	เปรียบเทียบกับเกณฑ์	ผลการพิจารณา
การเปิดรับสื่อ	75.0	-	-	-
การรับรู้	86.4	80.0	สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 6.4	ผ่านเกณฑ์
ความเข้าใจ	86.8	78.0	สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 8.8	ผ่านเกณฑ์
ความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสารฯ	84.4	74.0	สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 10.4	ผ่านเกณฑ์
ความเชื่อมั่นต่อนโยบายฯ	86.0	-	-	-
การนำไปใช้ประโยชน์	87.6	70.0	สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 17.6	ผ่านเกณฑ์
การมีส่วนร่วม	84.4	65.0	สูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 19.4	ผ่านเกณฑ์

**ผลการประเมินโครงการประชาสัมพันธ์
การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562**

★ **พื้นที่จัดเก็บข้อมูล**

พื้นที่การเก็บข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	241	22.1
ภาคกลาง (กาญจนบุรี, สระแก้ว)	215	19.7
ภาคใต้ (ภูเก็ต, ตรัง)	209	19.1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (บุรีรัมย์, หนองบัวลำภู)	212	19.5
ภาคเหนือ (ลำพูน, นครสวรรค์)	214	19.6
รวม	1,091	100.0

กลุ่มตัวอย่าง 1,091 คน แบ่งเป็น
 * กลุ่มเป้าหมายหลัก จำนวน 622 คน
 ประชาชนทั่วไป อายุระหว่าง 26 – 50 ปี
 * กลุ่มเป้าหมายรอง จำนวน 469 คน
 เยาวชน อายุระหว่าง 15 – 25 ปี จำนวน
 229 คน และประชาชนทั่วไป อายุ 51 ปีขึ้นไป
 จำนวน 240 คน

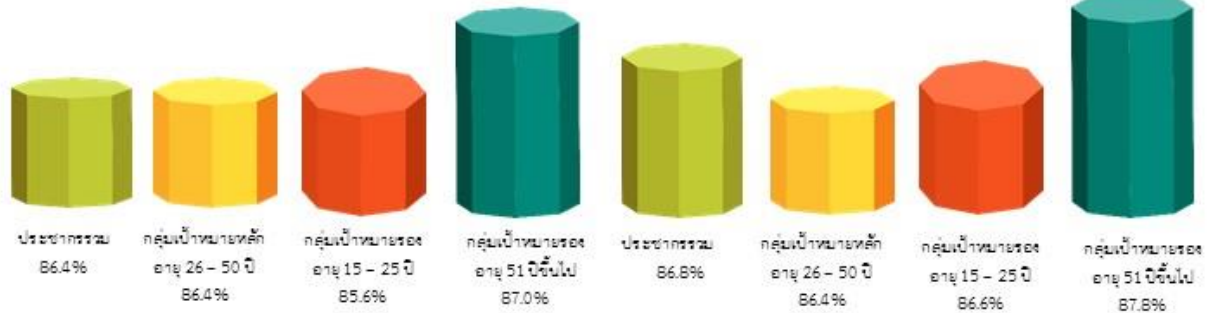
ร้อยละของผลการประเมินในแต่ละประเด็น

1 การเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของโครงการ
 ประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

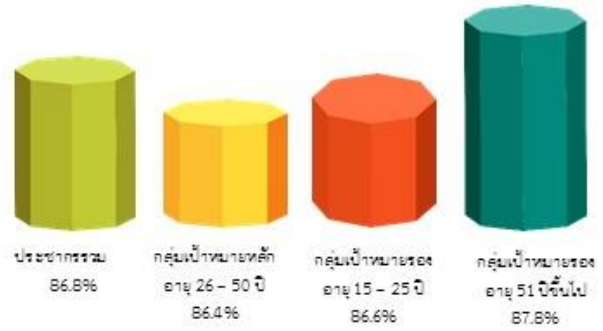
2 ช่องทางการเปิดรับสื่อ

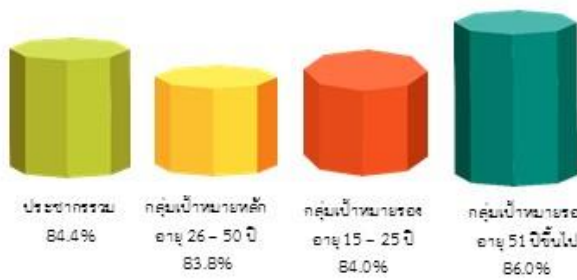
3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย
การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

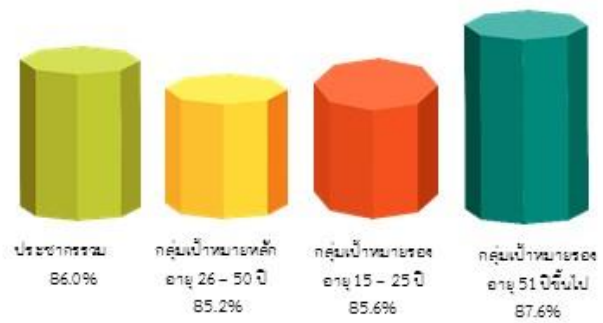
4 ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย
การบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

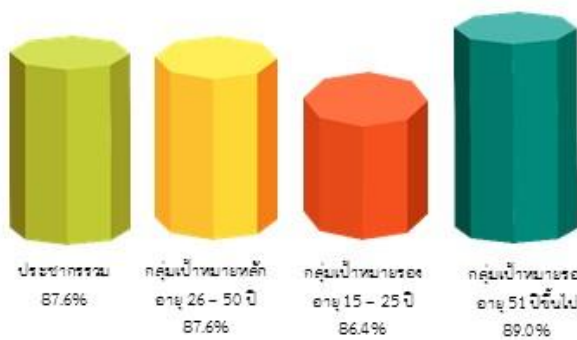
5 ความเชื่อมั่นต่อข้อมูลข่าวสารการบริหาร
จัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

6 ความเชื่อมั่นต่อนโยบายการบริหารจัดการ
ขยะและสิ่งแวดล้อม

7 การนำข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการบริหาร
จัดการขยะและสิ่งแวดล้อมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

8 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะ
และสิ่งแวดล้อม

